

απόψεις

Η πανδημία, το ΔΝΤ και τα φορολογικά μέτρα

Μόλις, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο παρουσίασε τη νέα του έκθεση για την παγκόσμια οικονομία. Η έκθεση αυτή συγκεντρώνει μεγάλο ενδιαφέρον, καθώς συντάχθηκε και παρουσιάζεται σε μια θυελλώδη εποχή για την παγκόσμια οικονομία. Μια εποχή, κατά την οποία η πανδημία και τα οικονομικά αποτελέσματα της προσπάθειας αντιμετώπισής της έχουν παγώσει πολλούς τομείς της οικονομικής δραστηριότητας και έχουν εξαντλήσει διαθέσιμα και πόρους. Η εξέλιξη της παγκόσμιας οικονομίας κατά το προσεχές χρονικό διάστημα είναι δύσκολο να προβλεφθεί, όπως και είναι δύσκολο να προβλεφθεί το χρονικό διάστημα κατά το οποίο θα συνεχίσουν οι περιορισμοί σε επιμέρους αλλά ουσιώδεις τομείς της οικονομικής δραστηριότητας. Δύσκολο είναι επίσης να προβλεφθεί ο χρονικός ορίζοντας των μέτρων κρατικής στήριξης στην πληττόμενη ιδιωτική οικονομία. Κατά το ΔΝΤ, λόγω κόστους διαχείρισης της πανδημίας, ο μέσος όρος χρέους ως προς το ΑΕΠ στις χώρες της Ευρωζώνης θα διαμορφωθεί σε ποσοστό 98,2%, έναντι ποσοστού 84% το 2019 και στις χώρες του G7 θα διαμορφωθεί σε ποσοστό 139,5% έναντι ποσοστού 118% το 2019. Η πρόβλεψη για την Ελλάδα είναι ακόμη πιο τρομακτική, καθώς υπολογίζεται ότι ο μέσος αυτός όρος θα κυμανθεί σε ποσοστό 213,1%, με το μέσο αυτόν όρο να μην προβλέπεται να κατεβαίνει κάτω του 200% ούτε και κατά το 2022. Είναι πάντως γεγονός ότι η σχέση ρυθμού εμβολιασμών και ανοίγματος της οικονομίας είναι μια σχέση παράλληλη, με τον εμβολιαστικό ρυθμό να χρησιμεύει ως μοχλός ανάπτυξης. Όσο γρηγορότερα προχωρήσουν οι εμβολιασμοί, τόσο μεγαλύτερη αναμένεται η εκτίναξη του ρυθμού ανάπτυξης, ιδίως για τις οικονομίες που εξαρτώνται σημαντικά από την παροχή υπηρεσιών, όπως η βιομηχανία του τουρισμού.

Σε αυτό το αβέβαιο και ασταθές κλίμα, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο επισημαίνει την ανάγκη συνεισφοράς μέρους των υψηλών εισοδημάτων και περιουσιών στο δημόσιο κόστος στήριξης της οικονομίας. Προτείνεται η λήψη μέτρων εισφοράς με τη μορφή έκτακτης ενίσχυσης ή/ και φόρων σε βάρος όσων πράγματι διαθέτουν υπερβάλλοντες πόρους. Καθώς, η οικονομική ενίσχυση των δημοσίων εσόδων συνιστά εντέλλει βαθιά πατριωτική πράξη. Υπό την αυστηρή προϋπόθεση ότι τα δημόσια αυτά έσοδα χρησιμοποιούνται παραγωγικά και με πλήρη διαφάνεια. Παράλληλα, είναι σαφές ότι

επανεκκίνηση της οικονομίας μετά την πρωτοφανή υγειονομική κρίση δεν είναι δυνατόν να λάβει χώρα υπό καθεστώς υπερφορολόγησης. Αφού, θα πρέπει να περισσέψουν πόροι και διαθέσιμα ώστε να χρησιμοποιηθούν σε επενδύσεις και κατανάλωση. Η ανάγκη αυτή παρουσιάζεται με ακόμη μεγαλύτερη ένταση στη χώρα μας, η οποία κατά τα τελευταία δέκα χρόνια πριν την πανδημία γνώρισε μια σοβαρή οικονομική κρίση, για την αντιμετώπιση της οποίας επιβλήθηκαν πέραν των άλλων και εξαιρετικά υψηλοί φόροι. Φόροι, οι οποίοι στέρψαν την ιδιωτική οικονομία από αναγκαία διαθέσιμα για την ανάκαμψή της. Υπό αυτό το καθεστώς λεπτής ισορροπίας, ο Πρωθυπουργός εξήγγειλε την πρόθεσή του να αναστείλει και για το 2022 την εισφορά αλληλεγγύης. Ας ελπίσουμε ότι αυτό θα καταστεί δυνατόν, ώστε να τονωθεί η Αγορά.

Υπό τις τρέχουσες συνθήκες, εξαιρετικό ενδιαφέρον παρουσιάζει και η πρόταση του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου για την ομογενοποίηση των συντελεστών φορολογίας εισοδήματος που επιβάλλουν τα επιμέρους κράτη επί των επιχειρηματικών κερδών. Η επιβολή όμοιου συντελεστή στην επιχειρηματική δραστηριότητα συνιστά μέτρο που θα συμβάλλει στον περιορισμό των ανταγωνιστικών στρεβλώσεων. Θα εκλείψει η ανάγκη σχεδιασμών και δομών με μοναδικό ή κύριο σκοπό την επίτευξη φορολογικού πλεονεκτήματος. Παράλληλα, όμως, θα δημιουργήσει μεγάλο ζήτημα επιβίωσης σε μικρότερα κράτη, τα οποία στηρίζουν την οικονομική τους ανάπτυξη κυρίως ή πάντως σε μεγάλο βαθμό στην παροχή φορολογικών κινήτρων για την προσέλκυση επιχειρηματικής δραστηριότητας και κεφαλαίου. Η εναρμόνιση σε επίπεδο άμεσης φορολογίας συνιστά αντικείμενο συζητήσεων και πιέσεων σε επίπεδο ΕΕ εδώ και αρκετές δεκαετίες, χωρίς μέχρι σήμερα να έχει επιτευχθεί υψηλός βαθμός ομογενοποίησης. Αντίθετα, κατά τα τελευταία χρόνια αντί της ομογενοποίησης, έχει εντατικοποιηθεί η ευρωπαϊκή προσπάθεια διασυννοριακής διαφάνειας, με τις συμβάσεις αυτόματης ανταλλαγής πληροφοριών για τα χρηματοοικονομικά προϊόντα, το καταθετικό κεφάλαιο και πρόσφατα τις διασυννοριακές επιχειρηματικές συναλλαγές. Η εντατικοποίηση αυτή καταδεικνύει ότι συνιστά κοινή πρόθεση των επιμέρους κρατών μελών τουλάχιστον η επίτευξη διαφάνειας, ακόμη και αν δεν συνιστά κοινή πεποίθηση η εξίσωση των φορολογικών συντελεστών άμεσης φορολογίας.

Ζούμε πρωτόγνωρες ημέρες, με τον κόσμο μας να έχει για πρώτη φορά στην Ιστορία τόσο ανοικτά σύνορα και ταυτόχρονα να υφίσταται συγχρόνως ένα τόσο έντονο υγειονομικό πλήγμα. Θα έχει σίγουρα μεγάλο ενδιαφέρον να παρακολουθήσουμε πώς η επιχειρηματική δραστηριότητα θα ανακάμψει και θα προσαρμοστεί στις άγνωστες ακόμη και νέες, μετά την πανδημία, συνθήκες. Θα έχει επίσης μεγάλο ενδιαφέρον να παρακολουθήσουμε πώς τα επιμέρους κράτη και η χώρα μας θα προσαρμόσουν τη φορολογική πολιτική τους, ώστε να μπορέσουν να αναταχθούν μετά το τσουνάμι της πανδημίας. Άλλωστε, δεν πρέπει ποτέ να λησμονούμε ότι η φορολογία συνιστά αν όχι το κατεξοχήν, πάντως ένα από τα πλέον σημαντικά εργαλεία άσκησης πολιτικής. Μέσα από τον φορολογικό σχεδιασμό ενσαρκώνονται και ιδεολογικές πολιτικές επιλογές.

Ασπασία Μάλλιου